

Beleidsplan

2011-2016

Bibliotheek Gelderland Zuid

Beleidsplan Bibliotheek Gelderland Zuid 2011-2016

*'Alle mensen streven van nature naar kennis'
(Aristoteles)*

Voorwoord

De wereld verandert in hoog tempo en wordt steeds complexer. Toch zijn de behoeften van mensen niet wezenlijk veranderd. Zelfontplooiing blijft essentieel. Om zinvol werk te kunnen vinden en in het eigen onderhoud te kunnen voorzien, maar ook om een idee te hebben waar het heen gaat met de samenleving, een eigen plek daarin te vinden en gelukkig te zijn.

OBGZ prikkelt mensen om zich te ontplooien en biedt iedereen de gelegenheid kennis te delen, anderen te ontmoeten en geïnspireerd te raken. *Empowerment* van mensen is ons doel.

OBGZ wil programma's en activiteiten bieden die een bijdrage leveren aan het versterken van burgerschap, sociale cohesie, een hoger opleidingsniveau en betere arbeidskansen voor de inwoners van het werkgebied. OBGZ werkt daaraan door gids te zijn in de informatieovervloed, door mensen toegang te bieden tot deskundig samengestelde collecties en informatiebronnen. Niet alleen op een passieve manier, want OBGZ rust mensen toe met de vaardigheden om zelf informatie te vinden en op waarde te beoordelen. Mensen worden gestimuleerd om hun eigen informatie, kennis en cultuuruitingen te produceren en te delen met anderen.

OBGZ staat open voor iedereen. Onze bibliotheken zijn laagdrempelige, uitnodigende plekken waar iedereen in aanraking kan komen met informatiebronnen, literatuur en cultuur. Dat openbare, transparante karakter maakt de bibliotheek tot een ideale ontmoetingsplaats voor jong en oud. Het is het verbindend hart van de samenleving waar mensen elkaar ontmoeten, iets nieuws leren, geïnspireerd raken en zich lid van een gemeenschap voelen; een plaats waar zij zich thuis kunnen voelen.

OBGZ: thuis in kennis, lezen en cultuur

Deze missie is vertaald in een viertal programmalijnen voor de jaren 2011-2016. De programmalijnen richten zich op de versterking van OBGZ als kennisorganisatie, als inspiratiebron voor lezen, literatuur en verhalen, als platform voor cultuur en ontmoeting en als sterke partner in de lokale gemeenschap. De veranderende context waarin bibliotheken opereren, speelt een bepalende rol in onze visie en daarmee ook in de keuze voor de programmalijnen. In de hiernavolgende hoofdstukken wordt toegelicht met welke veranderingen OBGZ te maken heeft en wat de invloed daarvan is op onze visie. Vervolgens worden de programmalijnen geschetst en wordt beschreven op welke wijze OBGZ haar ambities de komende jaren wil realiseren.

Inleiding

Sinds 2006 zijn de bibliotheken in de regio Gelderland-Zuid verenigd in de stichting Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid (OBGZ). Het werkgebied van de bibliotheek omvat de gemeenten Beuningen, Heumen, Millingen aan de Rijn, Nijmegen, Overbetuwe en Ubbergen. In totaal beschikt OBGZ op dit moment over 22 vestigingen en een werkgebied van circa 267.000 inwoners.

OBGZ wil inwoners van wijk, dorp en stad inspireren en verrijken door betrouwbare informatie te bieden en toegang tot allerlei vormen van cultuur mogelijk te maken. Het leren en ontwikkelen van mensen staat centraal.

Om dit doel te bereiken beschikt OBGZ over een uitgestrekt netwerk van moderne vestigingen en servicepunten, waar collecties aangeboden worden en tal van activiteiten worden georganiseerd. De dienstverlening in onze vestigingen en servicepunten is afgestemd op de samenstelling en de behoeften van de omringende lokale gemeenschap.

Ook in de komende beleidsperiode wil OBGZ de dienstverlening aan laten sluiten bij de lokale samenleving. Die samenleving staat echter niet stil. De ontwikkelingen in de informatietechnologie gaan razendsnel, de diversiteit in de bevolkingssamenstelling neemt toe, het gedrag van gebruikers verandert en trends volgen elkaar in hoog tempo op. Er ontstaan voortdurend nieuwe vragen en behoeften in de samenleving waar de bibliotheek adequaat op in zal moeten spelen. Daarbij komt dat OBGZ, net als zoveel andere instellingen, geconfronteerd wordt met forse bezuinigingen. OBGZ zal die op creatieve en innovatieve wijze tegemoet treden, vanuit het geloof dat er in economisch zware tijden een des te belangrijker rol is weggelegd voor het bibliotheekwerk.

Het toepassen van de kaasschaafmethode volstaat niet; er zijn structurele maatregelen nodig. OBGZ streeft daarom naar een nieuwe, toekomstbestendige infrastructuur voor het openbare bibliotheekwerk. Sluiting van vestigingen lijkt daarbij onvermijdelijk. Dit hoeft echter niet te betekenen dat het bibliotheekwerk op die plaatsen verdwijnt. Door niet in vestigingen maar in functies te denken, kunnen er allerlei nieuwe, eigentijdse vormen van bibliotheekwerk ontstaan. Sluiting van vestigingen is niet de enige weg om de bezuinigingen tegemoet te treden. Ook zal onderzocht worden waar besparingen mogelijk zijn door kostendekkend te opereren of door het genereren van inkomsten.

In dit nieuwe beleidsplan wordt ingegaan op de veranderende context waarin OBGZ opereert en de betekenis daarvan voor de dienstverlening. Vervolgens worden missie en visie toegelicht en wordt beschreven hoe OBGZ invulling wil geven aan haar maatschappelijke taken, op een manier die past bij de huidige en toekomstige samenleving en de veranderde economische omstandigheden. Daarin wordt tevens inzichtelijk gemaakt hoe de gefaseerde invoering van de nieuwe, bijpassende infrastructuur van het bibliotheekwerk in Gelderland Zuid zal verlopen.

Hoofdstuk 1. De veranderende context

De informatiemaatschappij

De openbare bibliotheek is er om mensen zo goed mogelijk toe te rusten, zodat zij zich in cultureel en maatschappelijk opzicht kunnen ontwikkelen. Uitgangspunt is dat geletterde en goed geïnformeerde burgers beter in staat zijn hun democratische rechten uit te oefenen en zich bewust, kritisch en actief te bewegen in de maatschappij.

Deze opdracht is onverminderd van kracht, maar de omstandigheden waarin de bibliotheek opereert zijn ingrijpend gewijzigd. Voorheen bestond de kerntaak voornamelijk uit het beschikbaar stellen van boeken en andere informatiebronnen. De opmars van de informatietechnologie en de snelle groei van internet zorgen er echter voor dat informatie in overvloed en via vele kanalen beschikbaar is voor iedereen.

De burger, de consument, ouderen, kinderen en jongeren, allemaal hebben ze het internet ontdekt als een plek om hun identiteit vorm te geven, elkaar te ontmoeten en gezamenlijk te reflecteren en initiatieven te ontplooiën. Sociale media, zoals Hyves en Facebook zijn onderdeel van het dagelijks leven geworden. Honderden miljoenen mensen over de hele wereld houden een eigen blog bij of leveren user generated content aan Wikipedia, YouTube en Flickr.

Er wordt zo'n niet aflatende stroom over mensen uitgestort, dat je rustig kunt spreken van informatie-inflatie. Wat is in die enorme hoeveelheid de moeite waard om te weten, wat is betrouwbare en belangwekkende informatie?

Aangezien terugdringen van de hoeveelheid informatie onmogelijk is, ontstaat er steeds meer behoefte aan filters, aan betekenisvolle selecties. OBGZ vervult een belangrijke gidsfunctie als het gaat om het helpen beoordelen en vinden van betekenisvolle en betrouwbare informatie. Toegang bieden tot relevante informatiebronnen en selecties - ook van samenwerkingspartners - blijft in de toekomst dan ook een belangrijke taak voor OBGZ.

Mediawijsheid

Alleen toegang bieden tot informatie volstaat niet. Naarmate de maatschappij verder digitaliseert, is er een steeds grotere noodzaak om mensen te helpen zich te ontwikkelen tot mediawijze burgers.

Onder mediawijsheid wordt ondermeer verstaan: de vaardigheden om zelf effectief en gestructureerd naar betrouwbare informatie te zoeken, de gevonden informatie kritisch te analyseren en feiten van meningen te onderscheiden. Maar het is meer dan dat. Het gaat ook om het vermogen van mensen om zelf informatie of cultuuruitingen te produceren en daarmee een zinvolle bijdrage te leveren op het internetpodium.

Internet heeft een participatiecultuur doen ontstaan die mensen de mogelijkheid biedt om tot artistieke expressie en maatschappelijk engagement te komen. Het is een podium waarop iedereen de kans heeft zich te manifesteren: als auteur, muzikant, deskundige of filmmaker. De mediavaardigheden die mensen nodig hebben om onderdeel uit te maken van die participatiecultuur zijn in wezen de nieuwe sociale vaardigheden van de 21ste eeuw. Het ontbreken ervan zorgt voor een nieuwe tweedeling in de maatschappij: de *connected* en de *not-connected*. Wie geen gebruik maakt van moderne media en niet participeert in virtuele netwerken raakt letterlijk losgekoppeld van de maatschappij.

Het stimuleren van mediawijsheid is dan ook één van de meest wezenlijke taken voor OBGZ in de komende jaren. Daarbij gaat het niet alleen om het bijbrengen van informatievaardigheden, maar juist ook om de nieuwe competenties die nodig zijn om te participeren in virtuele netwerken. OBGZ wil mensen leren hoe ze zinvol en verantwoord deel kunnen nemen aan sociale media en hoe ze op vruchtbare wijze online samen kunnen werken.

E-books

Bijna iedereen, in de sector en daarbuiten, heeft wel een mening over e-books of maakt zich op z'n minst zorgen over de gevolgen van de opkomst van het e-book voor de bibliotheek. Zullen e-books

de nekslag worden voor uitgevers, boekhandels en bibliotheken? Wat als auteurs en uitgevers zelf rechtstreeks hun producten aan de man gaan brengen? Het is een markt waarop gemakkelijk nieuwe concurrenten van de bibliotheek kunnen toetreden. Niet ondenkbaar is dat Bol.com zelf e-books gaat uitlenen, onder het motto: 'huren is het nieuwe kopen'.

Hoewel het e-book nu definitief lijkt door te breken, is de toekomst ongewis. De rechtenkwesitie is voorlopig nog niet geregeld, het aanbod blijft ver achter bij dat van het fysieke boek en ondertussen wordt er op internet een toenemend aantal illegale downloads van e-boeken aangeboden. De vraag rijst of dit nog onder controle te houden is en wie daar op gaat toezien.

Feit is dat de opmars van het e-book onherroepelijk consequenties heeft voor de 'distributiefunctie' van de bibliotheek. Zelfs als bibliotheken het recht verkrijgen om e-books uit te lenen, dan nog heeft dit gevolgen voor de uitleenfunctie van de vestigingen. Voor het lenen van een e-book hoeft men zich immers niet naar de lokale bibliotheek te begeven; het is een proces dat zich volledig op internet afspeelt.

Toch ziet OBGZ de komst van het e-book niet als een bedreiging. De essentie blijft immers hetzelfde: het gaat om het lezen zelf, om de beleving van literatuur. Op welke manier er ook gelezen wordt, taalontwikkeling en literaire vorming blijven van wezenlijk belang voor de ontplooiing van mensen. Daarom blijft OBGZ zich ook in de komende jaren toeleggen op lezen en leesbevordering.

Innoveren in het aanbod is echter wel van belang. Naast het beschikbaar stellen van collecties zal meer het accent worden gelegd op het samenbrengen van mensen rond de beleving van lezen en literatuur. Er is in onze maatschappij een grote behoefte aan het delen van ervaringen en verhalen. Vanuit haar kennis van de inhoud wil OBGZ bemiddelen en helpen om deze processen te faciliteren. Door alle digitale mogelijkheden is de vorm waarin mensen teksten tot zich nemen steeds meer divers geworden. Er zijn elektronische boeken, verhalenblogs, poëziesites, graphic novels en zelfs twitterromans. Door deze nieuwe vormen wordt het mogelijk verbindingen te leggen tussen tekst, beeld en geluid. Een roman of een verhaal kan bijvoorbeeld verteld worden in beelden of in geluidsfragmenten. Doordat verschillende media-uitingen steeds meer in elkaar overvloeien en elkaar aanvullen, wordt er tegenwoordig ook wel gesproken over meervoudige geletterdheid of meervoudige literatuur.

Individualisering en segmentering

Het proces van individualisering gaat voort. Mensen worden steeds minder afhankelijk van personen en omstandigheden in hun directe omgeving en kiezen zelf hoe zij hun leven in willen richten. Traditionele verbanden en traditionele vormen van interactie raken daardoor steeds meer op de achtergrond. Als reactie daarop groeit de behoefte aan sociale samenhang, aan plaatsen en momenten voor ontmoeting.

Bibliotheken zijn vaak de laatste écht publieke ruimtes in een dorp of stadswijk. Het zijn daardoor onmisbare plaatsen voor het bevorderen van participatie en sociale cohesie. Alle facetten van het leven, zoals cultuur, school, werk, vrije tijd en geloof worden er als mogelijkheden gezien voor ontmoeting en verdere ontwikkeling. Daar waar dat nodig is, wil OBGZ deze functie dan ook verder versterken en uitbouwen.

Uitdaging voor de toekomst is om daarin ook ruimte te scheppen voor de groeiende diversiteit aan bevolkingsgroepen. In het verleden werd de groep niet-westerse allochtonen in Nederland vooral gevormd door mensen uit Marokko, de Nederlandse Antillen, Aruba, Suriname en Turkije. Maar in de komende jaren zullen dat vooral mensen uit andere niet-westerse landen zijn. De etnische en religieuze diversiteit neemt dus toe.

OBGZ streeft naar een samenleving die verschillen respecteert en open staat voor verscheidenheid. Er worden activiteiten georganiseerd en er wordt ruimte geboden voor ontmoeting, om daarmee duurzame en evenwichtige relaties tussen mensen te stimuleren.

Ook verschillen in opleidingsniveau en arbeidskansen worden de komende jaren groter. De welvaart stijgt weliswaar, maar dat geldt niet voor de hele bevolking. Niet iedereen heeft een goed betaalde baan en het percentage huishoudens dat moeite heeft rond te komen, is aan het groeien. Daarbij kent Nederland nog altijd anderhalf miljoen laaggeletterden boven de 16 jaar, van wie tweederde

autochtoon is. Om te voorkomen dat mensen door armoede, functioneel analfabetisme of anderstaligheid in een sociaal isolement raken, zal OBGZ extra aandacht schenken aan deze doelgroepen.

Veranderend consumentengedrag

De klant is niet langer de passieve consument, maar heeft zich ontwikkeld tot een producent van informatie, muziek, film en kunst. Via internet worden content, meningen en verhalen vrijelijk gedeeld met anderen.

Consumenten zijn steeds beter geïnformeerd en kiezen uit het aanbod datgene wat het beste bij hun identiteit past. Daarbij baseren zij hun keuzes meer en meer op de mening en ervaring van andere consumenten. Sociale netwerken spelen daarin een belangrijke rol. Consumenten zoeken interactie met elkaar en gebruiken de groeiende hoeveelheid beschikbare digitale informatie over winkels en producten om zorgvuldige aankoopbeslissingen te nemen.

Consumenten worden ook veeleisender. Op internet kun je 24 uur per dag en 7 dagen per week winkelen of je bankzaken regelen. Mensen zijn eraan gewend dat ze alles kunnen krijgen op het moment dat het hen uitkomt.

Naast onmiddellijke behoeftebevrediging wordt maatwerk steeds belangrijker. Consumenten eisen een aanbod dat in hoge mate is afgestemd op hun persoonlijke wensen en interesseprofiel. Niet meer 'alles voor iedereen', maar maatwerk voor het individu is het adagium voor de toekomst. OBGZ wil beter inspelen op de behoefte van gebruikers aan snelle en gepersonaliseerde dienstverlening. Gebruikersonderzoek kan daarvoor waardevolle input leveren. Maar tegenwoordig is het evenzeer van belang om als bibliotheek aanwezig te zijn in sociale media. De interactie die daar plaatsvindt biedt ons waardevolle inzichten in de wensen, voorkeuren en behoeften van het publiek. Maar nog belangrijker is dat OBGZ op deze wijze in conversaties kan participeren en haar expertise op een zeer directe manier zichtbaar kan maken.

Subsidies onder druk

Door de recente economische crisis blijven de belastinginkomsten van het rijk flink achter bij de prognoses. Fors ingrijpen in de rijksuitgaven is onvermijdelijk. Op landelijk niveau wordt het bibliotheekwerk nu nog ontzien. Op lokaal niveau is de situatie zorgwekkender. Gemeenten krijgen minder geld van het rijk en staan voor de opdracht een nieuw evenwicht te vinden tussen inkomsten en uitgaven. Bijna 50% van de gemeenten bezuinigt in 2011 op kunst en cultuur. Tussen 2010 en 2016 zal dat stijgen tot 69 procent. De bibliotheek, zo blijkt uit recent onderzoek, staat bovenaan de lijst van bezuinigingsposten.

Subsidie is niet meer vanzelfsprekend. Gemeenten streven naar efficiëntie en willen het rendement van hun investeringen kunnen meten. Een zakelijker tijdperk is ingetreden, met concurrentie, openbare aanbesteding en meetbare prestatieafspraken. Dat vraagt om een andere, meer ondernemende houding van bibliotheken.

Ontwikkelingen in de sector

In 2008 werd de balans opgemaakt van vijf jaar bibliotheekvernieuwing. Dat resulteerde ondermeer in een rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau: *de openbare bibliotheek tien jaar van nu*. Naast sombere scenario's over dalend bibliotheekgebruik, schetst het rapport ook een rooskleuriger toekomstbeeld, dat gerealiseerd kan worden als de bibliotheken er in slagen snel en adequaat in te spelen op de veranderende behoeften van de gebruikers.

Als reactie op het SCP-rapport stelde de bibliotheekbranche een nieuwe toekomststrategie op voor de jaren 2009-2012. In deze 'Agenda voor de Toekomst' wordt prioriteit gegeven aan een aantal thema's die zich bij uitstek lenen voor een gezamenlijke aanpak. Het betreft: de digitale bibliotheek, de collectie, mediawijsheid, lezen en leesbevordering. OCW besloot vervolgens de vernieuwingsgelden in te zetten voor digitale diensten, collectiebeleid en ICT-infrastructuur.

In opdracht van OCW coördineert het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) alle plannen die erop gericht zijn de bibliotheeksector te vernieuwen en te versterken. Het SIOB komt voort uit de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB). De VOB is op initiatief van de wetgever per 1 januari 2010 gesplitst in drie organisaties: naast het SIOB zijn dat de brancheorganisatie Vereniging van Openbare Bibliotheken en de Stichting Bibliotheek.nl, die ten doel heeft de ontwikkeling van de digitale bibliotheek te versnellen.

Met name de ontwikkeling van de collectieve digitale bibliotheek is voor OBGZ van belang. Binnen de digitale bibliotheek worden verschillende diensten en producten ontwikkeld. Het betreft ondermeer de ontwikkeling van een collectieve website met uniforme landelijke uitstraling, die met behulp van applicaties aangepast kan worden aan de eisen en wensen van de bibliotheek. Belangrijk onderdeel van de website is de Nationale Bibliotheek Catalogus (NBC), die een compleet overzicht zal bevatten van alle in Nederland beschikbare materialen, inclusief gegevens over de plaats waar deze materialen te vinden zijn.

OBGZ volgt de landelijke ontwikkeling op de voet en sluit hierop aan met haar ICT-beleid.

Hoofdstuk 2. De missie van OBGZ

OBGZ wil voor alle mensen in haar werkgebied een bron van persoonlijke ontwikkeling zijn. Dat betekent: mensen helpen hun kennis, kwaliteiten en talenten te ontwikkelen en te ontdekken, zowel voor hun persoonlijke groei als ten behoeve van de maatschappelijke, economische en culturele vitaliteit van de gemeenschap waar zij deel van uitmaken.

OBGZ werkt daaraan vanuit de wetenschap dat er een rechtstreekse relatie bestaat tussen de ontplooiing van mensen en een goed functionerende, leefbare en veilige samenleving. Weldenkende en goed geïnformeerde mensen zijn beter in staat te participeren. Zij zijn de burgers waar de samenleving niet buiten kan.

OBGZ maakt mensen wegwijs in informatie en leert ze op een verantwoorde manier om te gaan met media-uitingen. Onze bibliotheken zijn een inspiratiebron voor lezen, literatuur en verhalen, maar door hun laagdrempelige karakter zijn het tevens ideale ontmoetingsplaatsen, waar iedereen in aanraking kan komen met kennis, literatuur en cultuur. Het zijn plaatsen waar ieder lid van de gemeenschap zich thuis kan voelen.

Onze missie luidt daarom:

OBGZ: thuis in kennis, lezen en cultuur

Onze waarden daarbij zijn:

Open

Betrokken

Gezond

Zsprankelend

Open: toegankelijk voor iedereen, transparant qua organisatie, maar vooral: openstaand voor de ons omringende samenleving. Als instituut dat zich richt op het bevorderen van de economische, culturele en sociale participatie van burgers luistert OBGZ naar de hartslag van de samenleving.

Betrokken: betrokken medewerkers, oprechte belangstelling voor mensen en voor wat er speelt in de lokale gemeenschap.

Gezond: bedrijfseconomisch gezond en duurzaam.

Zzsprankelend: dynamisch, inspirerend, verrassend, inspelend op ontwikkelingen en vragen vanuit de samenleving.

Om deze missie te doen slagen, zet OBGZ haar mensen, gebouwen en collecties in, maar ook de kennis en bronnen van gebruikers en samenwerkingspartners.

Cultureel ondernemerschap en samenwerking, zowel intern als extern, staan hoog in het vaandel. Het betekent dat OBGZ op eigen initiatief onderzoekt waar mogelijkheden tot samenwerking met maatschappelijke en/of culturele partners zich voordoen, met het doel meerwaarde voor de gebruikers te creëren en daardoor ook nieuw publiek aan te trekken.

Hoofdstuk 3. Visie en focus

Focus op empowerment

OBGZ biedt alle burgers vrije toegang tot informatie, kennis en cultuur zodat zij zich bewust, kritisch en actief kunnen bewegen in de maatschappij.

Leidraad daarbij zijn de *vijf kernfuncties* voor de openbare bibliotheek, vastgesteld door VNG, IPO en de branchevereniging en verwoord in de Richtlijnen voor de Basisbibliotheek:

- Kennis en informatie
- Ontwikkeling en educatie
- Lezen en literatuur
- Kunst en cultuur
- Ontmoeting en debat

In de praktijk zijn de kernfuncties niet strikt van elkaar te scheiden. Als de bibliotheek een ontmoeting met een schrijver organiseert, dan valt dat zowel binnen de kernfunctie lezen als binnen cultuur en ontmoeting. Er is dus altijd sprake van een wisselwerking waarin de kernfuncties elkaar aanvullen en versterken.

Van oudsher zijn alle kernfuncties vertegenwoordigd in het aanbod van OBGZ. In de komende beleidsperiode wordt krachtiger richting gegeven aan de kernfuncties door ze te verbinden aan een duidelijk, maatschappelijk relevant doel: *empowerment* van gebruikers.

OBGZ wil programma's en activiteiten bieden die een bijdrage leveren aan het versterken van burgerschap, sociale cohesie, een hoger opleidingsniveau en betere arbeidskansen voor de inwoners van ons werkgebied.

Door deze focus op *empowerment* kan OBGZ nog sterker dan voorheen aansluiten bij de beleidsdoelen van de gemeentelijke opdrachtgevers en de sociale, maatschappelijke, educatieve en culturele thema's die spelen in de lokale gemeenschap.

Burgerschap en sociale cohesie

Participerende burgers maken deel uit van de samenleving. Zij doen actief mee in de maatschappij, door te werken, door onderwijs te volgen of door vrijwilligerswerk te doen. Maar ook door culturele activiteiten, zoals het deelnemen aan literaire evenementen of het bezoeken van een museum of een concert. Participerende burgers zijn in staat hun democratische rechten uit te oefenen.

Voorwaarde is wel dat zij goed geïnformeerd zijn. Ondersteuning van de informatiebehoefte van burgers is altijd een kerntaak van de openbare bibliotheek geweest.

Nu internet het belangrijkste medium is geworden voor de verspreiding van informatie, ontstaan er nieuwe uitdagingen voor de bibliotheek. Internet is een zeer laagdrempelig, democratisch medium. Iedereen kan er de rol van informatieleverancier aannemen. Dat heeft een voortdurend uitdijende overvloed aan informatie tot gevolg. Hoe meer informatie, hoe meer moeite mensen hebben de

relevante en betrouwbare gegevens eruit te filteren. Bovendien wordt de informatie veelal gefragmenteerd opgediend, waardoor de context, de betekenisgevende samenhang verloren raakt.

De bibliotheek vervult een belangrijke *gidsfunctie* door waardevolle selecties aan te bieden en mensen te helpen bij het vinden van de juiste informatie. Daarnaast waarborgt de bibliotheek vrije en onbeperkte toegang tot kennis, cultuur en informatie. Het is een *neutraal en onafhankelijke instituut* waar burgers terecht kunnen met vragen over kennisbronnen en de betekenis en relevantie van informatie. Die onafhankelijkheid betekent ook dat collecties en diensten van de bibliotheek niet onderworpen zijn aan enige vorm van ideologische, politieke of levensbeschouwelijke censuur of onder druk staan van commerciële belangen.

Om geïnteresseerd en geïnformeerd te blijven, is het belangrijk dat burgers hun kennis en vaardigheden gedurende hun hele leven blijven ontwikkelen. Dat houdt niet op na beëindiging van het formele onderwijs traject.

OBGZ stimuleert het *leren* in alle levensfasen. Dat uit zich in een breed aanbod van collecties en activiteiten, zoals cursussen en lezingen, die veelal in samenwerking met andere partijen worden georganiseerd. Daarnaast is de bibliotheek ook uitstekend geschikt als plaats voor informeel leren. Hieronder wordt verstaan: elke vorm van leren die terloops plaatsvindt tijdens dagelijkse activiteiten die verband houden met werk, gezin of vrijetijdsbesteding. Doordat de bibliotheek vrij toegankelijk is, kan iedereen er in aanraking komen met interessante media, thema's en selecties. Het informele leren dat op deze manier plaatsvindt, wil OBGZ stimuleren door een inspirerende omgeving en door betekenisvolle collectiepresentatie.

Bibliotheken zijn vaak de laatste *publieke ruimten* in een dorp of wijk. Een vrij toegankelijke en laagdrempelige plaats waar mensen van alle leeftijden en uit alle geledingen van de samenleving binnen kunnen lopen, zonder de verplichting iets te consumeren of te kopen. Plekken waar je de ander echt kunt ontmoeten, aandacht kunt hebben voor elkaars gedachtegoed. Dergelijke plaatsen zijn van essentieel belang voor de vitaliteit van een gemeenschap. Ze zorgen voor meer sociale cohesie in een dorp of stadswijk, doordat mensen er hun burens tegenkomen; ze fungeren als toegangspoort voor nieuwkomers in een gemeenschap; ze brengen jong en oud bij elkaar, iets wat vrijwel nergens nog gebeurt en ze vormen een belangrijke en makkelijk toegankelijke ontmoetingsplek voor ouderen, met name voor ouderen die in een sociaal isolement terecht dreigen te komen.

De bibliotheek kan dus een belangrijke functie vervullen als verbindend hart van de samenleving en leefkamer van dorp of stadswijk. Daar waar dit nodig en wenselijk is, zal OBGZ daarom werken aan het versterken van de bibliotheek als plaats van ontmoeting.

Cultuur - in de meest brede betekenis van het woord - is een onmisbare bron van *binding* en *zingeving*: het bevordert de persoonlijke ontwikkeling van burgers en de sociale cohesie. Er is in deze tijd een toenemende behoefte aan identiteitbepalende verhalen, een zinvol verband om individuen heen. Als mensen zich bewust zijn van een gedeeld cultureel verleden en heden creëert dat sociale verbondenheid. Genieten van kunst, literatuur en andere cultuuruitingen en het uitwisselen van verhalen daarover, versterkt de binding met het verleden, het heden en de eigen omgeving.

Door middel van de culturele activiteiten die OBGZ in samenwerking met andere partners ontwikkelt, kan zij een belangrijke bijdrage leveren aan actief burgerschap en gezinszin.

Kenniseconomie

Menselijk kapitaal, in het bijzonder de beschikbaarheid van getalenteerde en goed opgeleide mensen, is de kurk waarop de kenniseconomie drijft. Hoe hoger het kennisniveau op jonge leeftijd, hoe groter de kans op een goede opleiding en een gunstige positie op de arbeidsmarkt.

Aan de basis van een goede opleiding ligt het vermogen te kunnen lezen en schrijven. Zonder goede beheersing van deze vaardigheden is het niet mogelijk jezelf te ontwikkelen en te participeren in de samenleving. In Nederland zijn ruim 1,5 miljoen mensen functioneel analfabeet. Dat betekent dat zij onvoldoende zijn toegerust voor de eisen van de moderne kenniseconomie. Daarnaast is geconstateerd dat het lees- en taalniveau van scholieren daalt.

OBGZ wil werken aan een goed opleidingsniveau en betere arbeidskansen om daarmee indirect bij te dragen aan een gezonder economisch klimaat. Daarom wordt breed ingezet op taal- en leesbevorderingsprogramma's. Hiertoe is een integraal en samenhangend pakket van programma's en activiteiten ontwikkeld, uiteraard in samenwerking met het onderwijs en met andere relevante maatschappelijke partners.

Ook geringe digitale vaardigheden kunnen mensen op achterstand zetten, zowel sociaal (denk aan het niet kunnen participeren in sociale netwerken) als economisch. Veel van de contacten tussen burgers onderling, tussen burgers en overheid en tussen burgers en organisaties verlopen immers via internet of via andere moderne communicatiemiddelen. Mediawijsheid: het bevorderen van actief, kritisch en bewust mediagebruik door alle burgers, rekent OBGZ dus ook tot haar takenpakket.

Hoofdstuk 4. Programmalijnen

In de komende periode richt het beleid van OBGZ zich op het aanbieden en ontwikkelen van producten, diensten en activiteiten die direct of indirect bijdragen aan burgerschap, sociale cohesie en het bevorderen van de kenniseconomie in het werkgebied.

Deze focus is vertaald in een viertal programmalijnen voor de jaren 2011-2016:

1. Ontwikkeling tot ondernemende kennisorganisatie, voor en door mensen.
2. Excelleren in onze rol als leesbevorderaar en inspiratiebron voor lezen, literatuur en verhalen.
3. Versterking van onze rol als podium voor cultuur en ontmoeting
4. Profileren van OBGZ als onmisbare partner in de lokale gemeenschap.

Programmalijnen 1 en 2 geven vooral weer waar de inhoudelijke focus ligt in de komende jaren. Programmalijnen 3 en 4 vormen daarop een onmisbare aanvulling. Ze zijn essentieel voor het versterken van de maatschappelijke taken van OBGZ en voor het stevig verankeren van de bijbehorende dienstverlening.

1. OBGZ als ondernemende kennisorganisatie

Doelen hierbinnen zijn:

Profileren als kennisinstituut

Het betreft meerdere niveaus van kennisoverdracht en -ontwikkeling:

- Aanbieden van betrouwbare en waardevolle kennis- en informatiebronnen (fysiek en digitaal).
- Verder ontwikkelen van kennis en expertise van de bibliotheekmedewerkers zelf;
- Het leggen van verbindingen met andere kennisintensieve partners: Centra voor Jeugd en Gezin, Regionaal Archief etc.
- Ontwikkelen van een proactieve, ondernemende houding om OBGZ als kennisorganisatie in de markt te zetten.
- Het benutten van kennis van gebruikers (cocreatie);

Professionalisering op het gebied van mediawijsheid

- Vergroten van het bereik van programma's, gericht op mediawijsheid.

- Versterken van de banden met het onderwijs.
- Professionalisering van onze medewerkers op het gebied van mediawijsheid.

2. OBGZ als inspiratiebron voor lezen, literatuur en verhalen

Doelen hierbinnen zijn:

Excelleren in ondersteuning van taalontwikkeling en leesbevordering

- Vergroten van het bereik, de samenhang en de effectiviteit van onze leesbevorderingsprogramma's en -activiteiten.
- Aanbieden van op doelgroep en leesniveau afgestemde collecties.
- Terugdringen van laaggeletterdheid in het werkgebied van OBGZ.

Profilering van de bibliotheek als 'plaats van verhalen'

- Aanbieden van actuele, aantrekkelijk gepresenteerde collecties voor een groot lezerspubliek. Daartoe behoort ook de eigentijdse presentatie van media m.b.v. retailtechnieken en het stimuleren van smaakontwikkeling door het bieden van crossmediale en verrassende selecties.
- Organiseren van activiteiten, lezingen en boekpresentaties, zowel in aansluiting op landelijke acties (Kinder)boekenweek, Gedichtendag, Maand van het spannende boek en 'Nederland Leest') als in samenwerking met culturele partners in het werkgebied.
- Het ondersteunen van leeskringen en het faciliteren van bijeenkomsten in de bibliotheek.

3. OBGZ als podium voor cultuur en ontmoeting

Doelen hierbinnen zijn:

Versterken uitstraling bibliotheekvestigingen als plaats van ontmoeting en uitwisseling

- Modernisering exterieur en interieur van een aantal vestigingen.
- Omvormen van een deel van de vestigingen tot een echte *Third Place*, een plek naast huis en werk die ruimte biedt voor ontmoeting, inspiratie en reflectie.

Stimuleren cultureel bewustzijn

- In cocreatie met culturele instellingen werken aan een rijk en gevarieerd cultuuraanbod in de regio. Enerzijds gaat het daarbij om brede bekendheid geven aan culturele voorstellingen, manifestaties en andere bijeenkomsten. Anderzijds neemt OBGZ een actieve rol in als mede-initiator, uitvoerder en facilitator van culturele activiteiten.

4. OBGZ als sterke partner in de lokale gemeenschap

Doelen hierbinnen zijn:

- Versterken positie van de bibliotheek als instrument van gemeentelijk beleid. OBGZ werkt hieraan door het ontwikkelen van maatschappelijk bewustzijn en het actief inspelen op lokale wensen en behoeften.
- Uitbouwen en versterken samenwerking met lokale onderwijspartners en andere culturele en maatschappelijke partijen in dorpen en (stads)wijken.
- Ontwikkelen van alternatieve en innovatieve vormen van dienstverlening ten behoeve van dorpen en wijken: fysiek, digitaal, stand alone of samen met andere instellingen. Zie hiervoor ook: hoofdstuk 5. Spreiding van voorzieningen.

Zie bijlage 1 voor een activiteitenoverzicht per programmalijn.

Hoofdstuk 5. Spreiding van voorzieningen

Het huidige vestigingsbeleid van OBGZ sluit niet langer aan bij de maatschappelijke en financiële ontwikkelingen. Er is een toekomstgericht herontwerp nodig van de infrastructuur van het bibliotheekwerk in Gelderland Zuid. Een herontwerp dat past bij de ambities van OBGZ om een Zsprankelende organisatie te zijn, maar dat tegelijkertijd rekening houdt met een minder rooskleurige financiële toekomst. Deze uitdaging vraagt om een andere benadering, een verschuiving in het denken in vestigingen naar het denken in functies. Centraal daarin staat het streven naar inhoud, hoogwaardigheid en innovatieve vormen van dienstverlening.

Aanpak

Om tot een nieuwe infrastructuur van het bibliotheekwerk te komen, worden allereerst de bestaande vestigingen doorgelicht. Hoe is het gebruik en welke functie vervullen zij in hun werkgebied? Daarbij wordt gekeken naar de specifieke omstandigheden in het werkgebied: hoe is de bevolkingssamenstelling, welke problematiek speelt er, wat is het gemeentelijk beleid aangaande het gebied, welke organisaties zijn er actief etc. Naast bronnenonderzoek worden er gesprekken gevoerd met betrokken culturele en maatschappelijke partners. Doel is de sociologie van de verschillende delen van het werkgebied in kaart te brengen, zodat vervolgens een gefundeerde visie op de benodigde infrastructuur van bibliotheekvoorzieningen in Gelderland Zuid kan worden opgesteld.

In het plan per gemeente wordt meegenomen hoe de betreffende functie het beste gestalte kan krijgen: in de vorm van een vestiging, virtueel, in samenwerking met andere instellingen zoals scholen o.a. 'bibliotheek in school', ouderencentra, buurthuizen etc. Hierbij wordt 'out of the box' gedacht en wordt gezocht naar nieuwe creatieve en financieel gunstige mogelijkheden om de dienstverlening te realiseren.

Na de besluitvorming over het plan, vindt gefaseerde invoering plaats. Er wordt een planning opgesteld om van de bestaande naar de nieuwe situatie te komen.

Hoofdstuk 6. Organisatie

Collectie

Het streven van OBGZ is om alle inwoners van het werkgebied een rijke en gevarieerde collectie te bieden, die goed vindbaar, makkelijk opvraagbaar en snel leverbaar is. Wijzigingen in de spreiding van de voorzieningen maken het noodzakelijk het collectiebeleid opnieuw de loep te nemen.

Omvang en samenstelling van de collectie zullen immers zo goed mogelijk afgestemd moeten worden op de eventuele nieuwe situatie in het verzorgingsgebied. De planmatige aanpak van het collectioneren die OBGZ al enige tijd hanteert, komt hierbij goed van pas.

Daarnaast wordt er in het collectiebeleid ondermeer aandacht besteed aan:

- Op doelgroep en leesniveau afgestemde collecties.
- Toegang tot digitale collecties in Bibliotheek.nl, nationale- en internationale databanken.
- Optimale inregeling van het interbibliothecaire leenverkeer (IBL).
- Aantrekkelijke en verrassende presentatie van de collectie.

Digitale bibliotheek en ICT-beleid

Waar het de digitale bibliotheek betreft, sluit OBGZ aan bij de landelijke ontwikkeling. Om de ontwikkeling van de digitale bibliotheek te versnellen, is de landelijke Stichting Digitale Bibliotheek opgericht. Deze organisatie heeft een consortium van partijen opgericht en is vervolgens aan de slag gegaan met het inrichten van de digitale bibliotheek op nationaal niveau.

Bibliotheek.nl omvat een grote hoeveelheid digitale bestanden met daaromheen diensten als de white label website, de nationale catalogus, AquaBrowser, de dienst Aanvragen (voorheen

Zoek&Boek) etc. In het streven om ook online sterk aanwezig te zijn, volgt OBGZ de ontwikkelingen op de voet en wordt onderzocht hoe deze het beste aansluiten bij de lokale keuzes. Implementatie van de bijbehorende landelijke ICT-infrastructuur zal de komende jaren veel inzet en aandacht vergen. Streven is meer efficiency te bereiken, zodat er ruimte vrijkomt voor nieuwe aspecten in de bedrijfsvoering.

HR-beleid

Een doeltreffend personeelsbeleid is cruciaal om de ambities van OBGZ te kunnen waarmaken. Immers, onze mensen maken de bibliotheek. Zij zijn bepalend voor het succesvol vervullen van de missie.

OBGZ zet in op empowerment en biedt programma's en activiteiten die bijdragen aan de versterking van het zelfbewustzijn en de zelfredzaamheid van haar gebruikers. Dat vergt van de medewerkers allereerst grote interesse in en betrokkenheid bij mensen. Maar ook cultureel ondernemerschap is een vereiste. De opdracht om minder afhankelijk te worden van subsidies vraagt om een proactieve en ondernemende geest. Het betekent op eigen initiatief en met gebruikmaking van de kracht van de bibliotheek, - het personeel, de dienstverlening, de collectie en het gebouw, - op zoek gaan naar nieuwe mogelijkheden om maatschappelijke en/of culturele meerwaarde voor de gebruikers te creëren en daardoor ook nieuw publiek aan te trekken. Op eigen kracht, maar zeker ook in samenwerking met andere culturele en maatschappelijke organisaties in het werkgebied.

Daarnaast vraagt de invoering van nieuwe presentatietechnieken om specifieke vaardigheden, zoals creativiteit, verkooptechnieken en bereidheid om op de klant af te stappen.

Al met al kan worden gesteld dat eigentijdse medewerkers in staat moeten zijn maatschappelijk bewustzijn, creativiteit en culturele kennis te koppelen aan managementvaardigheden, kennis van digitale ontwikkelingen en het vermogen om allianties aan te gaan.

Het HR-beleid is erop gericht medewerkers te stimuleren de benodigde nieuwe competenties te ontwikkelen. Uitgangspunt daarbij zijn de kernwaarden van OBGZ: Open, Betrokken, Gezond en Zzsprankelend. Wie bij OBGZ werkt, staat open voor samenwerking, is diepgaand betrokken bij mensen én bij het werk, voelt zich verantwoordelijk voor een goed draaiende organisatie en is flexibel en ondernemend.

Kwaliteitszorg en certificering

In 2010 zijn de landelijke normen voor de 2e certificeringsronde van openbare bibliotheken vastgesteld. De eerste ronde, die van 2006-2009 liep, was voornamelijk gericht op de kwaliteit van de bedrijfsvoering. In deze nieuwe ronde ligt de nadruk op het waarborgen van de kwaliteit van de dienstverlening. Het gaat daarbij onder andere om de invulling van de verschillende niveaus van dienstverlening, de terreinen waarop men zich specialiseert en de mate waarin een bibliotheek innovatief is. Ook de netwerkbijdrage wordt nadrukkelijker getoetst. Naar verwachting zal OBGZ deze 2^e certificeringsronde in augustus 2011 succesvol afronden.

Marketing en communicatie

In aansluiting op het nieuwe beleidsplan wordt een nieuw marketing- en communicatieplan ontwikkeld. Leidraad daarin zijn de programmalijnen. Het marketing- en communicatiebeleid zal zich richten op versterking van OBGZ als kennisorganisatie, als inspiratiebron voor lezen, literatuur en verhalen, als platform voor cultuur en ontmoeting en als sterke partner in de lokale gemeenschap. Het marketingbeleid zal zich richten op de meest pure vorm, die dicht tegen de bedrijfsvoering aan ligt. Dat wil zeggen: minder acties, maar een betere afstemming van bestaande en nieuwe producten, prijs en distributie op de eisen van de tijd. Daar waar dit van toegevoegde waarde is, worden sociale media als communicatiemiddel ingezet.

Het nieuwe uitleensysteem (Bicat Wise) geeft nieuwe mogelijkheden op het gebied van klantrelatiebeheer, zodat OBGZ mooie programma's kan ontwikkelen op het gebied van ledenbehoud. De invoering van de landelijke huisstijl zal het imago van de bibliotheek versterken. Hierdoor wordt OBGZ herkenbaarder en zichtbaarder voor iedereen. Ook wordt hiermee een impuls

gegeven aan de kwaliteitsverbetering en professionalisering van alle producten en diensten van de bibliotheek.

Samenwerking lokaal, provinciaal en landelijk

OBGZ werkt aan strategische allianties van diverse aard:

- Samenwerking met lokale instellingen op het terrein van cultuur en onderwijs; maatschappelijke organisaties, zoals wijkorganisaties etc.
- Samenwerking met provinciale partners, zoals de Gelderse bibliotheken, maar ook bijvoorbeeld met Omroep Gelderland. (Met deze laatste partij zijn al vergevorderde plannen voor samenwerking).
- Samenwerking op landelijk niveau tussen bibliotheken en met de Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB) en het Sector Instituut Openbare Bibliotheken (SIOB).

Financiën

Minder subsidiegeld zal onherroepelijk leiden tot een herbezinning op de omvang, samenstelling en taken van OBGZ. Op bedrijfsniveau zijn het afgelopen jaar al belangrijke efficiëncyslagen gemaakt op het terrein van inkoop, transport, collectie en efficiënte inzet van personeel.

Naast deze kostenbesparende maatregelen, is inkomen genereren een belangrijk item geworden. In de komende periode wordt onderzocht of er extra inkomsten te verwerven zijn uit de samenwerking met het onderwijs en met andere culturele en maatschappelijke instellingen. Daarbij ziet OBGZ vooral kansen in haar rol als podium voor cultuur en ontmoeting. De samenwerking met culturele instellingen versterkt het imago van OBGZ, maar biedt tevens kansen op extra inkomsten als de bibliotheek wordt aangeboden als locatie voor culturele voorstellingen, manifestaties en andere bijeenkomsten.

Daarnaast zal OBGZ voortdurend alert zijn op efficiëncyvoordelen die samenwerking op provinciaal en landelijk niveau kan opleveren. Zowel op het gebied van dienstverlening (uitwisseling kennis, informatie en methodieken) als op het gebied van de digitale bibliotheek en de ICT-infrastructuur.

Tot slot

OBGZ staat aan de vooravond van grote veranderingen. Het realiseren van nieuw spreidingsbeleid en het succesvol uitvoeren van de programmalijnen vergen doorzettingsvermogen, enthousiasme en betrokkenheid van alle partijen: de Raad van Toezicht, de medewerkers, de samenwerkingspartners en de ambtenaren van de gemeenten. OBGZ rekent op hun betrokkenheid bij de organisatie en hun geloof in het belang van OBGZ voor alle inwoners van het werkgebied.

De uitvoering van herstructurering en programmalijnen is geen vrijblijvende zaak. Per jaar stelt OBGZ daarom concrete werkplannen op, die het mogelijk maken jaarlijks te controleren of de beoogde doelen gehaald zijn. Daarnaast wordt eens per vier jaar, volgens de landelijke standaard, een klanttevredenheidsonderzoek gehouden, om het gedrag van klanten en de mate waarin ze gebruik maken van de bibliotheek te volgen en te verbeteren.

Dit alles draagt ertoe bij dat OBGZ ook in de toekomst een openbaar informatie- en kenniscentrum kan zijn, een waardevolle samenwerkingspartner in stad en dorp en een inspirerende ontmoetingsplaats voor alle culturen en leeftijden. Een thuis voor iedereen die van lezen houdt, zijn kennis wil verrijken en van cultuur wil genieten.

Bijlage 1. Belangrijkste activiteiten per programmalijn

Programmalijn 1. OBGZ als ondernemende kennisorganisatie	
Doel	Activiteiten
Profilering als kennisinstituut	<ul style="list-style-type: none"> • Beschikbaar stellen van actuele, multimediale collecties die afgestemd zijn op het werkgebied. • Versterken van de rol van OBGZ als informatiemakelaar richting andere kennisintensieve organisaties (Centra voor Jeugd en Gezin, Regionaal Archief etc.) • Introduceren van nieuwe vormen van interactie met gebruikers, met name in het digitale domein. • Vergroten van de inhoudelijke kennis van de medewerkers m.b.t. de collectie. Hierbij speciale aandacht voor kennis en toepassingsmogelijkheden van digitale bronnen.
Professionalisering op het gebied van mediawijsheid	<ul style="list-style-type: none"> • Versterken van de samenhang tussen de programma's mediawijsheid door het opzetten van een doorgaande leerlijn mediawijsheid. • Doorontwikkeling van ' Bibliotheek op school'-concepten, waarbij op maat gemaakte programma's voor verschillende doelgroepen (achterstandsleerlingen, 4-12 jarigen en 12-18 jarigen) op school worden aangeboden. • Vergroten van het bereik van de programma's door versterken van de banden met het onderwijs. • Opleiden van bibliotheekmedewerkers tot mediacoach.

Programmalijn 2. OBGZ als inspiratiebron voor lezen, literatuur en verhalen	
Doel	Activiteiten
Excelleren in ondersteuning van taalontwikkeling en leesbevordering	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieden van op doelgroepen afgestemde leesbevorderingsprogramma's (Boekenpret, Boekstart, Rode Draad, Kunst van Lezen etc.) • Versterken van de samenhang tussen leesbevorderingsprogramma's door het opzetten van een doorgaande leeslijn. • Organiseren van leesbevorderingactiviteiten in het kader van landelijke acties. Voorbeelden: Kinderboekenweek, Kinderjury, Nationale voorleeswedstrijd, Nationale voorleesdagen. • Actief benaderen van de doelgroep laaggeletterden, ondermeer door contacten te leggen met maatschappelijke instellingen in het werkgebied. • Aanbieden van speciale collecties voor moeilijk lezende/laaggeletterde kinderen en volwassenen.
Profilering van de bibliotheek als 'plaats van verhalen'.	<ul style="list-style-type: none"> • Beschikbaar stellen van actuele en aantrekkelijke collecties, die zowel traditionele leesboeken en romans als e-books bevatten. • Jaarlijks organiseren van literaire activiteiten in het kader van landelijke acties. Voorbeelden: Boekenweek, Gedichtendag, Maand van het spannende boek, Nederland Leest. • Ondersteunen van leesclubs en leeskringen d.m.v. beschikbaar stellen van collecties en ontmoetingsruimte. • <i>Randvoorwaardelijk hierbij zijn alle activiteiten, genoemd onder Programmalijn 3 en de activiteiten onder 'uitbouwen en versterken van de samenwerking met lokale partijen' in Programmalijn 4.</i>

Programmalijn 3. OBGZ als podium voor cultuur en ontmoeting	
Doel	Activiteiten
Versterking uitstraling bibliotheekvestigingen als plaats van ontmoeting	<ul style="list-style-type: none"> • Invoeren van eigentijdse concepten voor collectiepresentatie. • Bepalen ontwerpcriteria voor <i>Third Place</i> concept, met als uitgangspunt het bestaande 'Ruimte kwaliteitsplan'. • Opstellen plan voor financiering en realisatie. • Uitvoering herinrichtingsplannen.
Stimuleren cultureel bewustzijn	<ul style="list-style-type: none"> • Het op eigen initiatief organiseren van een breed scala aan activiteiten, voortkomend uit de inhoudelijke programmalijnen 1 en 2. • Intensiveren van de samenwerking met lokaal en regionaal opererende maatschappelijke en culturele organisaties, met als doel: profilering van OBGZ als flexibele en creatieve partner die verschillende rollen in kan nemen (mede-initiator, uitvoerder en facilitator van activiteiten). • Professionalisering medewerkers op het gebied van cultureel ondernemerschap.

Programmalijn 4. OBGZ als sterke partner in de lokale gemeenschap	
Doel	Activiteiten
Verstevigen positie OBGZ als instrument van gemeentelijk beleid	<ul style="list-style-type: none"> • Opbouwen van kennis over gemeentelijk beleid, ontwikkelingen in dorpen en stadswijken en maatschappelijke trends in het algemeen. • Ontwikkelen (dan wel extern betrekken) van expertise m.b.t. prestatie-indicatoren om de maatschappelijke effecten van bibliotheekwerk te kunnen meten en analyseren.
Uitbouwen en versterken samenwerking met lokale partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Opbouwen van contacten met lokale partners op het gebied van onderwijs, cultuur en maatschappelijk werk alsmede met wijkraden, vrijwilligersorganisaties etc. • Het in samenwerking met lokale partners organiseren, dan wel faciliteren van activiteiten en lezingen rond uiteenlopende thema's. Kenmerk daarbij is dat OBGZ vanuit haar deskundigheid en bronnenkennis zorgt voor de informatievoorziening rond thema's.
Ontwikkelen alternatieve vormen van dienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoeken en ontwikkelen van innovatieve en betaalbare vormen van bibliotheekwerk in dorpen en stadswijken, met als uitgangspunt het denken in functies in plaats van het denken in vestigingen.